

батьківських зборів, тренінгів тощо. Саме так батьки та педагоги зможуть працювати в тандемі на користь учнів.

Виходячи з цього, ми розуміємо, що співпраця батьків та педагогів у питанні гендерного виховання є критично важливою. Обидві сторони мають створити для дитини безпечне середовище, щоб дитина довіряла як батькам, так і вчителям.

Список використаних джерел:

1. Бялик О.В. Формування гендерної компетентності здобувачів освіти: погляд на проблему. *Техніка і наука сьогодні*. 2024. № 12 (40). С. 472-481.
2. Гендерна компетентність вчительства. 2024. URL: <https://surli.cc/dyvmdp>

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ІДЕЙ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Терещенко Ірина, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Кіт Г. Г., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Сучасні молодші школярі вирізняються високою пізнавальною активністю та природною цікавістю до навколишнього світу, що створює сприятливі умови для впровадження інноваційних ідей народної педагогіки. Прагнення учнів до знань, здатність ставити запитання, міркувати логічно та знаходити шляхи вирішення життєвих і освітніх завдань дозволяє ефективно інтегрувати народознавчі елементи в освітній процес. Завдяки цьому, учні початкової ланки не тільки опановують зміст шкільних предметів, а й формують світогляд на основі цінностей української культури, звичаїв і традицій.

Однак, щоб забезпечити повноцінне засвоєння навчального матеріалу, необхідно створити належні умови, зокрема, із використання можливостей, які відкриває перед учителем народна педагогіка. Г. Кіт та Г. Тарасенко наголошують: «Маючи у своєму арсеналі такий могутній феномен, як народна

педагогіка, ми можемо бути певні, що вступаємо в освіту ХХІ століття не з порожніми руками» [2, 6].

Слід зазначити, що народна педагогіка є унікальним джерелом моральної, культурної та національної самосвідомості, що формувалася впродовж століть у надрах українського суспільства. У сучасній початковій школі вона зберігає актуальність як засіб духовно-морального, патріотичного та естетичного виховання молодших школярів. Її значення полягає не лише у збереженні народних традицій, а й у забезпеченні наступності поколінь шляхом передачі національних цінностей і культурного спадку. Засоби народної педагогіки, такі як казки, прислів'я, пісні, обряди, сприяють формуванню у дітей стійких моральних орієнтирів та національної ідентичності. У свою чергу, використання цих елементів в освітньому процесі активізує пізнавальну діяльність учнів, збагачує їх емоційний досвід і сприяє розвитку критичного мислення. Водночас, народна педагогіка формує в учнів почуття відповідальності за збереження культурної спадщини та повагу до духовних надбань свого народу. Саме тому її інтеграція в освітній процес є важливою умовою цілісного розвитку особистості дитини в умовах національно орієнтованої системи освіти. Як слушно зазначає Я. Піняшко, народна педагогіка завжди виступала і виступає як самобутнє культурно-історичне явище. Вона не містить сформульованих положень, наукових термінів, але вона зберігає народні погляди й традиції, знання, народну мудрість, великий гуманізм [4, 170].

Одним із ключових напрямів практичного втілення засад народної педагогіки є інтеграція фольклорних елементів, зокрема, таких, як казки, прислів'я, загадки, народні пісні, у зміст шкільних предметів. Ці засоби не лише урізноманітнюють освітній процес, а й сприяють розвитку мовлення, образного мислення та емоційної чутливості учнів. Вони дають змогу формувати у дітей морально-етичні уявлення через доступні й близькі до їхнього життєвого досвіду приклади. Крім того, фольклорний матеріал поглиблює знання про національні традиції, посилює інтерес до рідної культури та забезпечує виховний потенціал навчання. Фольклорні елементи, на думку Н. Силенко, мають виразну виховну

спрямованість, адже, у системі «народна педагогіка» містяться взаємопов'язані і взаємозалежні прийоми, засоби та методи виховання, які підпорядковуються цілям і співвідносяться зі змістом [5, 125]. Зокрема, на уроках української мови та літературного читання доцільно використовувати казки як приклади образного мовлення, а прислів'я – як дієві інструменти формування морально-етичних орієнтирів.

Важливе місце серед шляхів реалізації інноваційних ідей народної педагогіки в освітньому процесі сучасної початкової школи займає організація інтегрованих занять із включенням народознавчої складової. Так, опрацювання тем, присвячених національним святкам, звичаям, обрядам, дозволяє молодшим школярам не лише ознайомитися з духовною спадщиною українського народу, а й емоційно долучитися до неї. Особливе значення у цьому контексті має козацька педагогіка, яка, за спостереженням А. Буряги, є частиною народної педагогіки у вершинному її вияві, яка формувала в молоді синівську вірність рідній землі, Батьківщині – незалежній Україні [1, 17]. Такий підхід є ефективним інструментом формування у школярів національної самосвідомості, гордості за свою історію та культуру.

Важливою складовою освітнього процесу є також системне впровадження національно-патріотичного компонента у навчання. Народна педагогіка у цьому аспекті надає вагомий ресурс. Її зміст насичений ідеями любові до рідної землі, поваги до батьків, працелюбства, честі й гідності, що є основою формування громадянської свідомості молодших школярів. Через використання фольклору, народних символів, обрядів і традицій в освітньому процесі педагог може формувати у дітей почуття національної ідентичності та гордості за свою культурну спадщину. Такі засоби народної педагогіки у роботі вчителя початкових класів стимулюють емоційне переживання учнями національних цінностей, сприяючи глибшому їх осмисленню.

Як зазначає О. Філіпчук, національно-патріотичне виховання здійснюється завдяки родинному вихованню, ідеям і засобам педагогіки, які уособлюють зразки високої духовної мудрості українського народу – повагу та любов до

рідного краю, свого народу, традицій. Формування шкільного простору, наповненого національними смислами, сприяє глибшому усвідомленню учнями своєї культурної належності [6, 16].

Окрему увагу слід приділяти співпраці школи з родинами, що є органічною складовою народно-педагогічного підходу. Включення батьків і представників старшого покоління до освітнього процесу у формі майстер-класів, родинних свят, спільних занять сприяє наступності у вихованні, передаванню цінностей і традицій у спадок. Така взаємодія не лише зміцнює зв'язок між поколіннями, а й формує у дітей відчуття причетності до рідної культури. Спільні освітньо-виховні заходи з родинами сприяють розвитку комунікативних навичок, соціальної відповідальності та поваги до досвіду старших. Крім того, залучення родин до шкільного життя активізує партнерську модель взаємодії у трикутнику «учень – учитель – батьки», що позитивно впливає на навчальну мотивацію дітей. Щоб учитель ефективно налагоджував взаємодію школи і родини, майстерно впроваджував доцільні форми національно-патріотичного виховання молодших школярів, на думку учених (Н. Пахальчук, О. Голюк, Г. Кіт), його слід готувати до цього в системі професійно-педагогічної підготовки у закладі вищої освіти [3]. Таким чином, співпраця з родинами стане важливим чинником реалізації ідей народної педагогіки в освітньому середовищі початкової школи.

Отже, шляхи реалізації інноваційних ідей народної педагогіки в освітньому процесі сучасної початкової школи полягають у системному й цілісному підході до формування освітнього середовища, яке сприяє не лише засвоєнню навчального матеріалу, а й гармонійному розвитку особистості дитини. Використання фольклору, залучення національних традицій до змісту уроків, інтеграція духовних і моральних цінностей українського народу у виховну діяльність, створення атмосфери співпраці між школою та родиною – усе це забезпечує глибоке занурення молодших школярів у національно-культурний простір. Такий підхід формує в учнів не лише пізнавальні компетентності, а й почуття ідентичності, відповідальності та поваги до національної спадщини. Відтак, народна педагогіка, осмислена крізь призму

сучасних педагогічних технологій, стає ефективним чинником якісної освіти, духовного збагачення та виховання громадян – патріотів України.

Список використаних джерел:

1. Буряга А. С. Провідні ідеї козацької педагогіки. *Могилянські читання – 2024 : досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіональний аспекти. Психологічні аспекти розвитку особистості в сучасних реалії : XXVII Всеукр. наук.-практ. конф. : 6-10 листоп. 2024 р., м. Миколаїв. : тези. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. С. 17-19.*
2. Кіт Г.Г., Тарасенко Г.С. Українська народна педагогіка. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2008. 302 с.
3. Пахальчук Н., Голюк О., Кіт Г. Підготовка фахівців дошкільної та початкової освіти до національно-патріотичного виховання дітей. *Рідна школа*. 2018. № 9-12 (1060). С. 49-53.
4. Піняшко Я. М. Використання засобів народної педагогіки в освітньому процесі початкової школи. *Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2024. С. 170-171.*
5. Силенко Н. І. Особливості застосування народної педагогіки у формуванні національно-культурної ідентичності дітей молодшого шкільного віку. *Актуальні проблеми психології розвитку особистості : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12-15 травня 2023 року). Київ : Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 125-127.*
6. Філіпчук О. П. Роль родини у формуванні національної ідентичності дітей. Збірник матеріалів. *Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору : теорія, методологія, практика» : зб. Матеріалів VIII Міжнародної*

науково-практичної конференції. 19 грудня 2024 року. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024. С. 16-19.

Секція 2

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ LEGO НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

***Блажко Вероніка**, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»*

Науковий керівник: Стахова І.А., докторка філософії (PhD), доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

В умовах сучасної освіти, що поєднує процес формування ключових компетентностей, євроінтеграційну політику та орієнтування на особистість самої дитини, особливої уваги набуває пошук ефективних навчальних шляхів, що не лише сприяють засвоєнню знань, а й активізують пізнавальну діяльність учнів. Ігрова діяльність, як природна форма освіти для молодших школярів, є потужним засобом мотивації та розвитку креативного, критичного та логічного мислення. Особливе місце серед інноваційних технологій займає використання конструктора LEGO, який відкриває широкі можливості для інтеграції гри в освітній процес. Застосування LEGO на уроках української мови дозволяє поєднати традиційне навчання з творчістю, зробити засвоєння мовного матеріалу більш доступним, емоційно насиченим і цікавим для школярів.

У Державному стандарті вищої освіти (2018), концепції Нової української школи (2016), типових освітніх програмах, підручниках акцентується увага на необхідності ефективно і, водночас, творчо організовувати освітній процес з української мови, забезпечуючи компетентнісне зростання учнів. Питання організації ігрової діяльності на уроках української мови вивчали І. Большакова,